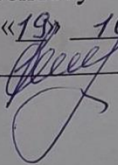


МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки

Затверджено Науково-методичною
радою Університету
протокол від «19» 10 2022 р. № 9
Голова НМР  С.А. Супруненко

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІКА І БІЗНЕС»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
(денної та заочної форм навчання)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

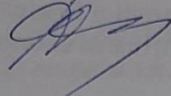
спеціальність: 053 «Психологія»

ОПП «Психологія. Психологія бізнесу»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь - 2022

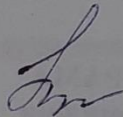
Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка і бізнес» складена на основі освітньо-професійних програм, «Психологія. Психологія бізнесу другого (магістерського) освітнього рівня, спеціальностей: 053 «Психологія» затвердженою Вченою радою Університету «29» вересня 2022 року, протокол №3.

Укладач:  Г.П. Ляшенко, доцент, к.е.н., професор кафедри економіки підприємництва та економічної безпеки

Рецензенти: І.О. Петухова, доцент, канд. педагогічних наук, в.о. завідувача кафедри психології та соціології

Л.В. Слюсарева, доцент, д.е.н., в.о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

Гарант освітньої програми:



Л. В. Романюк, доктор психологічних наук, професор кафедри психології, педагогіки та соціології

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, протокол від «28» вересня 2022 р. №4.

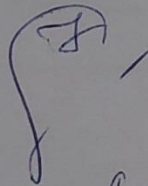
В.о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки



Л. В. Слюсарева, д.е.н., доцент

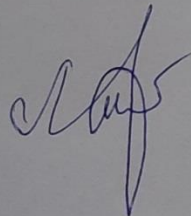
Розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради ННІ економічної безпеки та митної справи, протокол від «27» жовтня 2022 р. №__.

Голова Вченої ради ННІ економічної безпеки та митної справи



О. А. Калганова, к.ю.н., доцент

Завідувач відділу планування, організації та контролю освітнього процесу



Л. В. Мілімко

Реєстраційний номер № __

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

Протокол від «28» вересня 2022 р. №4.

Укладач: Г. П. Ляшенко, к.е.н., доцент, професор кафедри економіки підприємництва та економічної безпеки

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни
«Економіка та бізнес»
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження
освітньої програми)

| Навчальний рік | Дата засідання кафедри – розробника РПНД | Номер протоколу | Підпис завідувача кафедри | Підпис гаранта ОП |
|----------------|--|-----------------|---------------------------|-------------------|
| | 28 вересня 2022 р. | №4 | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

ЗМІСТ

| | стор. |
|--|--------------|
| 1. Передмова | 5 |
| 2. Опис навчальної дисципліни | 6 |
| 2.1. Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни | 6 |
| 2.2. Результати навчання | 7 |
| 2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни | 7 |
| 2.4. Структура навчальної дисципліни | 8 |
| 3. Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями | 10 |
| 4. Критерії оцінювання | 19 |
| 5. Засоби оцінювання | 29 |
| 6. Форми та перелік питань для поточного та підсумкового контролю знань | 30 |
| 7. Рекомендована література | 32 |

1. ПЕРЕДМОВА

Вивчення дисципліни «Економіка і бізнес» передбачено навчальним планом підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня обов'язкового блоку, галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності: 053 «Психологія», освітньо-професійної програми «Психологія. Психологія бізнесу».

Мета вивчення навчальної дисципліни «Економіка і бізнес» є формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних і практичних навичок щодо економічного механізму який робить країни, підприємства (організації, фірми, компанії) економічно успішними.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у наступному:

- вивчення виникнення економіки,
- економічні прориви країн із третього миру у перший,
- роль підприємства у розвитку економіки,
- економічну природу бізнесу і підприємництва,
- формування нового бізнесу.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Мова навчання – українська.

Методи навчання: робоча навчальна програма передбачає викладання матеріалу у вигляді: бесіди, диспутів, дискусій, пояснювально-ілюстративного методу. Основними формами навчання є: лекції, практичні та семінарські заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної її підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний, практичний методи; методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Форми навчання: денна, заочна.

У навчальному процесі використовуються такі **форми організації занять:** лекційні заняття; семінарські заняття; практичні заняття; індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Організація поточного та підсумкового контролю знань: засобами діагностики успішності навчання під час викладання дисципліни є розгляд теоретичних питань (усне опитування), питань понятійного апарату (у вигляді тестів), розв'язок практичних задач, проведення дискусій, ситуаційних завдань, виконання індивідуально-консультаційної та самостійної роботи (перевірка та захист доповідей, рефератів, презентацій), написання контрольних робіт.

Поточний контроль здійснюється персоніфікованим оцінюванням роботи кожного здобувача. Структура поточного контролю враховує особливості заочної форми навчання. Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Економіка і бізнес» оцінюванню підлягають наступні обов'язкові елементи: системність і активність роботи на семінарських заняттях; виконання модульних завдань.

Оцінка системності і активності роботи на семінарських заняттях передбачає контроль:

1. рівня знань, продемонстрованого здобувачами у їх виступах чи відповідях на семінарських заняттях;
2. результатів виконання і захисту контрольних робіт чи інших завдань, винесених на певне семінарське заняття.

Форма підсумкового контролю знань: диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Найменування показників | Рівень вищої освіти Галузь знань Спеціальність | Характеристика навчальної дисципліни | |
|-------------------------------|--|---|-----------------------|
| | | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів ЄКТС - 3 | Рівень вищої освіти: другий (магістерський) | Обов'язкова | |
| | Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» | Рік підготовки: | |
| | | 1-й | 1-й |
| | | Семестр: | |
| | | 1-й | 1-й |
| Модуль - 1 | Спеціальність 053 «Психологія», ОПП «Психологія. Психологія бізнесу» | Лекції: | |
| | | 16 | 4 |
| | | Семінарські заняття | |
| | | 14 | 2 |
| | | Лабораторні: | |
| Загальна кількість годин - 90 | | 0 год. | 0 год. |
| | | Самостійна робота: | |
| | | 58 | 82 |
| | | Індив.-конс. робота: | |
| | | 2 | 2 |
| | | Форма семестрового контролю: диференційований залік | |

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

- здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійній діяльності у галузі психології, зокрема психології бізнесу, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог (ІК);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4);
- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (СК7);
- здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію (СК8);
- здатність самостійно обирати або професійно розробляти та етично застосовувати оптимальні методи чи програми психологічного втручання для розв'язання питань організації бізнесу для її успіху та розвитку (ФК2);

- здатність досліджувати проблеми і специфічні наслідки бізнес-діяльності для особистості (ФК4).

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Формулювання результатів навчання для обов'язкової навчальної дисципліни «Економіка і бізнес» базується на результатах навчання, визначених освітньо-професійною програмою, зокрема:

- оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації (ПРН8);
- здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності (ПРН10);
- виявляти організаційні потреби, пов'язані з ефективністю та розвитком людських ресурсів, оцінити критично проблеми, що виникають та альтернативи для їх дослідження та вирішення, вибрати оптимальну відповідно до контексту організації та постійно мінливого ділового середовища (ПРН12);
- здійснювати етично та відповідально прикладні дослідження та психологічні оцінки (тобто потреби споживачів, мікроклімат, організаційний імідж та культура, питання індивідуальної та групової роботи, підготовленість персоналу, мотивація та підвищення ефективності тощо) щодо потреб бізнесу та характеристик організації, формувати та повідомляти цільові результати, висновки та обґрунтовані практичні рекомендації (ПРН13);
- уміти розробляти практичні рекомендації з інтеграції інтересів бізнесу і суспільства, підвищення ефективності бізнес-діяльності, оптимізації взаємин представників бізнесу й усіх зацікавлених сторін, включаючи суспільство в цілому (ПРН16);

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Бізнес-переговори та посередництво в практиці психології» є освоєння таких загальнопрофесійних дисциплін як: «Методологія та організація наукових досліджень», «Психологія управління інноваціями», «Психологія цінностей», «Психологія бізнесу», «Тренінг з психологічного консультування».

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(денна форма навчання)

| № п/п | Змістові модулі | Кількість годин | | | | |
|---|--|-----------------|-------------------------|--------------------------|------------|---------------|
| | | Лекції (год) | Семінари заняття (год.) | Інд.-конс. робота (год.) | СРС (год.) | Всього (год.) |
| МОДУЛЬ 1. Економіка XXI століття = 2 залікових кредитів (60 год.) | | | | | | |
| 1.1. Економіка держави ЗМ1 (теми 1-6) | | | | | | |
| Т.1 | Вступ. Виникнення економіки | 2 | - | - | 6 | 8 |
| Т.2 | Економічні прориви (із третього миру у перший) | 2 | 2 | - | 6 | 10 |
| Т.3 | Виникнення банківської справи | 2 | 2 | - | 8 | 12 |
| 1.2. Економіка підприємства | | | | | | |
| Т.4 | Роль підприємства в розвитку економіки | 2 | 2 | - | 6 | 10 |
| Т.5 | Активи, зобов'язання і власний капітал | 2 | 2 | - | 6 | 10 |
| 1.3. Економіка людини | | | | | | |
| Т.6 | Доходи, витрати і заощадження. | 2 | - | - | 6 | 8 |
| | Поточний контроль – МКР № 1 | - | 2 | - | - | 2 |
| | Всього по модулю 1 | 12 | 10 | - | 38 | 60 |
| МОДУЛЬ 2. Бізнес = 1 заліковий кредит (30 год.) ЗМ2 (Теми 7-8) | | | | | | |
| Т.7 | Економічна природа бізнесу і підприємництва | 2 | - | - | 8 | 10 |
| Т.8 | Новий бізнес – ймовірність його успіху | 2 | 2 | 2 | 12 | 18 |
| | Поточний контроль – МКР № 2 | - | 2 | - | - | 2 |
| | Всього по модулю 2 | 4 | 4 | 2 | 20 | 30 |
| Форма підсумкового контролю: для спеціальності 053 «Психологія» - диференційований залік | | | | | | |
| | Разом годин з курсу | 16 | 14 | 2 | 58 | 90 |

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(заочна форма навчання)

| № п/п | Змістові модулі | Кількість годин | | | | |
|--|--|-----------------|-------------------------|--------------------------|------------|---------------|
| | | Лекції (год) | Семинари заняття (год.) | Інд.-конс. робота (год.) | СРС (год.) | Всього (год.) |
| МОДУЛЬ 1. Економіка ХХІ століття = 2 залікових кредитів (60 год.) | | | | | | |
| 1.1. Економіка держави ЗМ1 (теми 1-6) | | | | | | |
| Т.1 | Вступ. Виникнення економіки | - | - | - | 10 | 10 |
| Т.2 | Економічні прориви (із третього миру у перший) | 1 | - | - | 13 | 14 |
| Т.3 | Виникнення банківської справи | 1 | 1 | - | 10 | 12 |
| 1.2. Економіка підприємства | | | | | | |
| Т.4 | Роль підприємства в розвитку економіки | 1 | - | - | 6 | 7 |
| Т.5 | Активи, зобов'язання і власний капітал | - | - | | 7 | 7 |
| 1.3. Економіка людини | | | | | | |
| Т.6 | Доходи, витрати і заощадження. | - | - | | 10 | 10 |
| | Всього по модулю 1 | 3 | 1 | - | 56 | 60 |
| МОДУЛЬ 2. Бізнес = 1 заліковий кредит (30 год.) ЗМ2 (Теми 7-8) | | | | | | |
| Т.7 | Економічна природа бізнесу і підприємництва | - | - | - | 12 | 12 |
| Т.8 | Новий бізнес – ймовірність його успіху | 1 | - | 2 | 14 | 17 |
| | Контрольна робота | - | 1 | - | - | 1 |
| | Всього по модулю 2 | 1 | - | 2 | 27 | 30 |
| Форма підсумкового контролю: для спеціальності 053 «Психологія» - диференційований залік | | | | | | |
| | Разом годин з курсу | 4 | 2 | 2 | 82 | 90 |

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1. Економіка XXI століття.

1.1. Економіка держави

ТЕМА 1. ВСТУП. ВИНИКНЕННЯ ЕКОНОМІКИ

План лекційного заняття:

1. Еволюція економічної думки.
2. Секрети економічного успіху країни.
3. Ідеї Адама Сміта і Кейнсіанська революція.
4. Нова ера розвитку економіки (погляди М. Фрідмана)
5. Із психології в економіку.

План семінарського заняття:

1. Охарактеризувати термін економічний світ.
2. Охарактеризувати думку Адама Сміта про розподіл праці.
3. Розкрити сутність кейнсіанської революції.
4. Розкрити контроль грошової маси в кругообігу, як головний інструмент державної політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Яку функцію виконує держава в економіці по Адаму Сміту.
2. Розкрити поняття «меркантилізм».
3. В чому сутність політики економічної свободи.

Перелік питань для самоконтролю:

1. На прикладі двох країн (завдання) зробити висновок, чи можуть виграти обидві країни мати ефективний результат від спеціалізації?
2. Обґрунтувати думку: «Основа багатства – дорогоцінні метали, в основному золото».
3. Зробити висновок, чи дійсно праця продуктивна в тих галузях, які працюють на експорт?
4. На прикладі обґрунтувати поведінську економіку, яка є сучасним трендом.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [9]

Допоміжні: [9]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [-].

Міжнародні видання: [-]

ТЕМА 2. ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОРИВ

План лекційного заняття:

1. Глобальна перебудова у Сінгапурі.
2. Чилі. Воєнна диктатура і економічна свобода.
3. Після воєнна Німеччина.
4. Польща. Від шоку до розвитку.

План семінарського заняття:

1. Розкрити сутність праці , прогресивного сінгапурського диктатора Лі Куан Ю., «Із третього миру в перший».
2. Розкрити економічні успіхи Чилі.
3. Розкрити сутність економічних досягнень післявоєнної Німеччини.
4. Охарактеризувати марш-кидок в економічному розвитку Польщі.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Тоталітарний шлях розвитку країни дає гарантію успіху?
2. Німеччина – ведучий лідер світових гравців.
3. Воєнний переворот і економічний розвиток Чилі.
4. Польща і шлях становлення ринкової економіки.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Тоталітарний і демократичний шлях гарантують економічний успіх у розвитку країни.
2. Навести приклад зовнішніх факторів, які вплинули на післявоєнний розвиток економіки в Німеччині.
3. Ручне управління може позитивно вплинути на економічний ріст економіки?
4. Шлях перетворення під силу кожній країні?
5. Україна може використати моделі реформ в економіці інших країн?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [3, 4, 9]

Допоміжні: [9]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [-].

Міжнародні видання: [-]

ТЕМА 3. ВИНИКНЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

План лекційного заняття:

1. Сутність банківської справи.
2. Сутність грошей і кредиту. Чому в Україні високі процентні ставки.
3. Рівняння Фішера.
4. Міжнародна торгівля і валютні курси.
5. Платіжний баланс країни.
6. Податкова система і бюджет країни.
7. Валовий внутрішній продукт (ВВП), його сутність і потреба в ньому.
8. Природа економічних криз.
9. Ознаки ефективного суспільства.
10. Постіндустріальна економіка XXI віку.

План семінарського заняття:

1. Розкрити сутність банку, як посередника між вкладником і позичальником.
2. Банк – це кровеносна система економіки.
3. Гроші – це продукт економічного розвитку.
4. Обґрунтувати рівняння Фішера.
5. Система валютних курсів та її роль в економіці.

6. Платіжний баланс країни, який відображає операції між національною економікою і економіками інших країн.
7. Податкова система держави та її роль.
8. ВВП – це інструмент виміру економічного добробуту суспільства.
9. Економічні кризи та їх вплив на розвиток економіки.
10. XXI вік і розвиток економіки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Кредит банку – це задоволення для людини і країни в цілому?
2. Родоначальник банківської справи в частині кредитування вважається орден тамплієрів.
3. Обґрунтувати функції грошей.
4. Рівняння Фішера – це ризик виникнення інфляційної спіралі.
5. Експорт й імпорт – це саме великі потоки у платіжному балансі.
6. Податкова система України та її особливості.
7. ВВП, його значення і роль в економічному розвитку країни.
8. Кризи і людська природа та їх взаємозв'язок.
9. Ефективність суспільства – це перспективи у всесвітню інтеграцію.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Є можливість сьогодні обійтися без банків?
2. Якщо не було б банків залишилися б банківські функції? Навести приклади.
3. Яким чином суми збереження і суми кредитів пов'язані між собою?
4. Довіра до банківської системи в Україні.
5. Бюджетний дефіцит країни – це додатковий податок.
6. Може бути ідеальне співвідношення між попитом, пропозицією і курсом валют?
7. Платіжний баланс – це інструмент про економічні відносини країни із зарубіжними країнами.
8. Податок на додану вартість (ПДВ) – основна маса податкових надходжень до бюджету України.
9. Причини виникнення економічних криз.
10. Можуть суспільства всіх країн світу бути ефективними. Обґрунтувати на праці Богдана Гаврилишина «До ефективних суспільств. Вказівки у майбутнє».

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [3, 4, 9]

Допоміжні: [5, 6]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [5, 7, 8].

Міжнародні видання: [-]

1.2. Економіка підприємства

ТЕМА 4. РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

План лекційного заняття:

1. Фірма та її сутність (неокласична, інституціональна і біхевіористська теорія).
2. Облік фінансової інформації підприємства.

План семінарського заняття:

1. Сутність і роль підприємництва в розвитку економіки.
2. Неокласична теорія фірми.
3. Інституціональна теорія фірми.
4. Біхевіористська теорія фірми.
5. Лука Пачолі – середньовіковий учитель обліку фінансової інформації підприємства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Розподіл праці призвів до появи нового суб'єкта – підприємства (фірми, компанії).
2. Неокласична теорія фірми – співвідносить вигоду яку отримує із витратами.
3. Інституційна теорія фірми – соціальний інститут.
4. Біхевіористська теорія фірми – це природня структура економіки.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Законодавча база підприємницької діяльності.
2. Сутність підприємства та його роль в економіці.
3. На прикладі економіки обґрунтувати закон спадної граничної корисності.
4. Інституціональна теорія фірми – це трансакційні витрати.
5. Зниження ризиків – це біхевіористська теорія фірми.
6. Значення праці Луки Пачолі «Трактат про рахунки і записи» для сьогодення.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [3, 4, 9]

Допоміжні: [5, 6, 7, 8]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [-].

Міжнародні видання: [-]

ТЕМА 5. АКТИВИ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ**План лекційного заняття:**

1. Активи і зобов'язання підприємства.
2. Прибуток і потік грошових активів.
3. Фінансова звітність підприємства.
4. Аудит фінансової звітності.

План семінарського заняття:

1. Активи – можливості до економічного успіху.
2. Власний капітал та його особливості.
3. Зобов'язання – позиковий капітал.
4. Фінансовий баланс та його сутність.
5. Фінансова звітність – господарська діяльність підприємства.
6. Аудиторська діяльність необхідна.
7. Нематеріальні активи та їх роль в економічному розвитку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Активи підприємства характеризують економічну успішність підприємства? Обґрунтувати дане запитання.

2. Обґрунтувати різницю між власним капіталом і зобов'язаннями.
3. Прибуток і грошовий потік – це одне й те ж поняття? Так чи Ні? Відповідь обґрунтувати.
4. Інформація про фінансову справу підприємства.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Розмістити активи в балансі в порядку їх ліквідності (за даним прикладом).
2. Проаналізувати фінансову звітність підприємства.
3. Яка частина власних засобів у фінансуванні активів підприємства?
4. Визначити кредитоспроможність підприємства в короткостроковому (до року) періоді.
5. Ділова репутація підприємства знаходить своє місце у його балансі? Якщо так то яким чином?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2, 3, 4, 7, 8,10]

Допоміжні: [2, 5, 6, 7, 8]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 6, 9].

Міжнародні видання: [1]

1.3. Економіка людини

ТЕМА 6. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ЗАОЩАДЖЕННЯ

План лекційного заняття:

1. Сутність доходів, витрат і заощаджень людини.
2. Сімейний бюджет та управління ним.
3. Збереження: депозити, цінні папери, нерухомість, недержавні пенсійні фонди.
4. Принципи персональних фінансів.
5. Кредит, та відношення до нього.
6. Вплив макроекономічної інформації на особисті фінансові рішення.
7. Впевненість у майбутньому.

План семінарського заняття:

1. Економічне життя людини.
2. Ведення сімейного бюджету.
3. Охарактеризувати недержавні пенсійні фонди.
4. Цінні папери та їх особливості.
5. Розкрити якості високоефективних людей.
6. Охарактеризувати баланс доходів і витрат людини.
7. Розкрити життя в кредит як нормальне явище.
8. Макроекономічна інформація для прийняття особистих рішень.
9. Розкрити відчуття впевненості у наступному дні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Збереження – збільшення капіталу сім'ї.
2. Пасивні доходи людини.
3. Депозит самий зрозумілий спосіб збереження коштів.
4. Золото – справжня цінність?
5. Активи, які генерують дохід.

6. Активи, які генерують витрати.
7. Ріст і спад ВВП – загальний стан в економіці.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Негативна норма зберігання в цілому – це значить, що люди тратять більше ніж заробляють. Обґрунтувати даний вислів.
2. Чому в нинішній час великі суми коштів знаходяться на руках у населення?
3. Облігації – це аналог кредиту? Охарактеризувати даний вислів.
4. Сутність і особливості недержавного пенсійного фонду.
5. «Любов до грошей – корінь всякого зла»; «Недостатність грошей - корінь всякого зла ». Дані вислови порівняти й обґрунтувати.
6. Кошти повинні працювати на людину чи людина на кошти? Як ви вважаєте? Сформулюйте свою думку.
7. У піраміді Маслоу, у нинішній час, на яких рівнях знаходиться економіка.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2, 3, 4, 7, 8,10]

Допоміжні: [5, 6, 7, 8]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [3, 5, 6, 7, 8].

Міжнародні видання: [-]

Модуль 2. Бізнес

ТЕМА 7. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА БІЗНЕСУ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

План лекційного заняття:

1. Історичний розвиток підприємництва.
2. Підприємництво і бізнес.
3. Система бізнесу та її елементи.

План семінарського заняття:

1. Поняття «бізнес» і «підприємництво» тотожні ?
2. Необхідна умова бізнесу – приватна власність.
3. Бізнес, його сутність.
4. Основні засади концепції підприємництва за Й. Шумпетером.
5. Особливості підприємницького, державного та споживчого бізнесу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Дослідження феномену підприємництва.
2. Підприємництво – це функція економічного лідерства і новаторства.
3. Бізнес як засіб функціонування підприємства у ринковому середовищі.
4. Мета державного бізнесу. Навести приклади.
5. Сутність структури підприємницького бізнесу.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Бізнес і підприємництво – це одне й теж поняття? Так чи Ні? Обґрунтувати.
2. Чи можливо ототожнити підприємництво із менеджментом?
3. Бізнесу можна навчитися? Навести приклади.

4. Ринок є стимулом розвитку бізнесу.
5. Економічною основою підприємницької діяльності є приватна власність? Так чи Ні? Обґрунтувати.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2, 3, 4, 6, 7, 8, 10]

Допоміжні: [1, 2, 5, 6, 7, 8]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [3, 4, 9].

Міжнародні видання: [1, 3]

ТЕМА 8. НОВИЙ БІЗНЕС – ЙМОВІРНІСТЬ ЙОГО УСПІХУ

План лекційного заняття:

1. Відкриття свого діла.
2. Бізнес-план для нового проекту.
3. Стартап – ефективно працююча бізнес-модель.
4. Рентабельність бізнесу.
5. Точка беззбитковості.
6. Кредитування бізнесу.
7. Оподаткування бізнесу.
8. Вартість бізнесу.

План семінарського заняття:

1. Шлях відкриття свого бізнесу.
2. Сприйняття (вміти читати) фінансової звітності.
3. Формування грамотного бізнес-плану.
4. Огляд українських стартапів.
5. Рентабельність бізнесу за моделлю Дюпона.
6. Розкрити сутність нульового прибутку.
7. Організація банківського кредитування малого та середнього бізнесу.
8. Оподаткування бізнесу в Україні.
9. Процедура оцінки бізнесу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Розвиток бізнесу у XXI столітті.
2. Закономірності для розуміння фінансової звітності.
3. Охарактеризувати розділи бізнес-плану.
4. Бізнес-інкубатори в Україні.
5. Охарактеризувати модель «витрати – обсяг - прибуток».
6. Відносини банку і підприємства під час кредитування.
7. Податки в структурі фінансових показників діяльності підприємства.
8. Визначення вартості бізнесу за методом «на базі вартості активів».

План індивідуально-консультаційної роботи:

Написання реферату, виконання презентації, доповіді, проекту за тематикою:

1. Виникнення та еволюція поняття «підприємництво».
2. Історичний досвід розвитку підприємництва.

3. Основні функції підприємництва та комплексна характеристика його сучасної сутності.
4. Економічна свобода – основна передумова розвитку підприємництва.
5. Рушійні сили підприємництва.
6. Умови та принципи підприємницької діяльності.
7. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі. Діловий етикет. Етика управління.
8. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва.
9. Сутність та структура економічної власності.
10. Що таке «успіх у житті».
11. Шлях до успіху в бізнесі.
12. Шляхи досягнення матеріального благополуччя.
13. Психологія успіху.
14. Підприємець – ключова фігура ринкової економіки. Основні права, обов'язки та відповідальність підприємця.
16. Причини невдачі в бізнесі.
17. Обмеження підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки. Ліцензування.
18. Роль бізнесу в сучасній економіці.
19. Найважливіші передумови розвитку бізнесу і підприємницької діяльності.
20. Державна підтримка малого бізнесу.
21. Підприємництво та цілі соціально-економічного розвитку України.
22. Формування сприятливого середовища для розвитку підприємницької діяльності.
23. Фактори формування мікросередовища бізнесу.
24. Характеристика стану платоспроможності та структури попиту споживачів (населення) на сьогоднішній день в Україні.
25. Види інфляції та її вплив на розвиток підприємництва.
26. Роль комерційних банків у сучасній економіці.
27. Основні елементи інфраструктури товарного ринку.
28. Інфраструктура ринку капіталу.
29. Характеристика правового середовища на сучасний момент.
30. Необхідність та сутність державної підтримки підприємництва.
31. Основні напрямки державної підтримки підприємництва.
32. Напрямки фінансової підтримки підприємницьких структур.
34. Участь держави у формуванні та розвитку інфраструктури ринку.
35. Правове забезпечення розвитку бізнесу.
36. Зарубіжний досвід підтримки малого бізнесу.
37. Напрямки підтримки малого бізнесу в сфері науково-виробничої та інноваційної діяльності.
38. Методи досягнення конкурентних переваг у бізнесі.
39. Проблеми розвитку малого бізнесу на сучасному етапі.
40. Світові рейтинги конкурентоспроможності бізнесу: місце України.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Проаналізувати фінансову звітність підприємства.
2. Фінансування стартапів.
3. Стартапи – формування нової технологічної епохи.
4. Мінімізація витрат – підвищення рентабельності продаж.
5. Змінні і постійні витрати – це одне й теж поняття? Так чи Ні? Відповідь обґрунтувати.
6. Кредиторська заборгованість – зобов'язання постачальникам.
7. Розрахунок податку на додану вартість (ПДВ).

8. Дохідний метод оцінки вартості бізнесу.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 5, 6, 7, 8]

Допоміжні: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 9, 10].

Міжнародні видання: [1, 2, 3]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (для спеціальності 053 «Психологія»)

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

З навчальної дисципліни «Економіка і бізнес» оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти денної форми навчання здійснюється на основі проведення поточного та підсумкового контролю (диференційованого заліку), завдання поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 50 балів (включно); підсумкового (диференційований залік) – від 0 до 50 балів (включно).

Поточний контроль здійснюється в усній та письмовій (в т.ч. тестування) формах та передбачає наступні види робіт: опитування на семінарських заняттях; підсумкове комп'ютерне тестування; виконання завдань самостійної роботи з тем навчальної дисципліни (опрацювання питань самостійної роботи); виконання індивідуально-консультаційної роботи; виконання контрольних робіт за окремими змістовими модулями.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти передбачає використання наступних форм оцінювання з відповідним загальним розподілом балів за формами контролю для денної (табл. 4.1) та заочної (табл. 4.2) форми навчання для здобувачів, які вступали на навчання на основі повної загальної середньої освіти.

Таблиця 4.1

Розподіл балів за формами контролю знань
(денна форма навчання)

| № п/п | Форма контролю | Максимальна кількість балів |
|-------|--|--|
| 1. | Усна/письмова відповідь на семінарських заняттях | 15 |
| 2. | Поточні контрольні роботи | 20 |
| 3. | Підсумкове тестування в системі Moodle | 5 |
| 4. | Індивідуально-консультаційна робота | 10 |
| 5. | Самостійна робота | оцінюється під час семінарських занять |
| 6. | Всього поточне навчання | 50 |
| 7. | Диференційований залік | 50 |
| 8. | Всього з курсу | 100 |

Таблиця 4.2

Розподіл балів за формами контролю знань
(заочна форма навчання)

| № п/п | Форма контролю | Максимальна кількість балів |
|-------|--|--|
| 1. | Усна/письмова відповідь на семінарських заняттях | 10 |
| 2. | Комплексна контрольна робота | 30 |
| 3. | Індивідуально-консультаційна робота | 10 |
| 4. | Самостійна робота | Оцінюється під час семінарського заняття |
| 5. | Всього поточне навчання | 50 |
| 6. | Диференційований залік | 50 |
| 7. | Всього з курсу | 100 |

Оцінювання самостійної роботи, як правило, здійснюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування, проведення тестування за питаннями які виносяться на самостійну роботу.

За результатами поточного контролю здобувач повинен отримати не менше 25 балів (50% від максимально можливої кількості балів). Якщо поточна успішність менша 25 балів, здобувач не допускається до складання диференційованого заліку. Результати поточного контролю знань здобувачів, які отримали 25 балів і більше і були внесені до електронного журналу, роздруковуються у вигляді заліково-екзаменаційної відомості, а здобувачі складають диференційований залік.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Економіка та бізнес» здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного контролю та диференційованого заліку. Розподіл балів, які здобувачі вищої освіти, що вступають на основі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти можуть отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.3 (денна форма навчання) та табл. 4.4 (заочна форма навчання).

Таблиця 4.3

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економіка та бізнес»
(денна форма навчання)**

| | Змістовий модуль 1 (22 балів) | | | Заняття №5 | Контрольна робота №1 10 балів | Диференційований залік - 50 балів | Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік) |
|--|---|-------------------|-------------------|------------|----------------------------------|-----------------------------------|--|
| | Тема 1 | Тема 2 | Тема 3 | | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | <i>Заняття №1</i> | | <i>Заняття №2</i> | | | | |
| | 3 | | 3 | | | | |
| Інд.-конс робота | - | - | - | | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час семінарських занять за темами ЗМ №1 | | | | | | |
| | Тема 4 | Тема 5 | Тема 6 | | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | <i>Заняття №3</i> | <i>Заняття №4</i> | | | | | |
| | 3 | 3 | | | | | |
| Інд.-конс робота | - | - | - | | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час практичних занять та тестування за ЗМ №2 | | | | | | |
| | Змістовий модуль 2 (28 балів) | | | Заняття №2 | Контрольна робота №2 10 балів | Диференційований залік - 50 балів | Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік) |
| | Тема 7 | Тема 8 | | | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | <i>Заняття №6</i> | | | | | | |
| | 3 | | | | | | |
| Інд.-конс робота | - | 10 | | | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час практичних занять та тестування за ЗМ №2 | | | | | | |
| Комп'ютерне тестування в Moodle | 5 | | | | | | |
| Всього балів за поточне навчання | 50 балів | | | | | | |

**Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економіка та бізнес»
(заочна форма навчання)**

| | Змістовий модуль 1 (10 балів) | | | | | |
|--|--|--------|--------|------------|-------------------------------|---|
| | Тема 1 | Тема 2 | Тема 3 | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | <i>Заняття №1</i> | | | Заняття №1 | Контрольна робота 30 балів | Диференційований залік - 50 балів |
| Інд.-конс робота | - | - | 10 | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час семінарського заняття № 1 за темами ЗМ №1 | | | | | |
| | Тема 4 | Тема 5 | Тема 6 | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | - | - | - | | | |
| Інд.-конс робота | - | - | - | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час семінарського заняття за темами ЗМ №1 | | | | | |
| | Змістовий модуль 2 (40 балів) | | | | | |
| | Тема 7 | Тема 8 | | | | |
| Усна/письмова відповідь на практичному занятті | - | - | - | | | |
| Інд.-конс робота | - | - | 10 | | | |
| Самостійна робота | оцінюється під час семінарського заняття №1 за темами ЗМ №2 | | | | | |
| Всього балів за поточне навчання | 50 балів | | | | | Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік) |

4.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ

Семінарське заняття є однією з найважливіших та конструктивних форм навчального процесу.

Завданням семінарських занять є закріплення і поглиблення знань, отриманих при вивченні лекційного курсу, а також організація систематичної роботи здобувачів із спеціальною літературою.

Основою для такого контролю є: усне та письмове опитування, тестування, перевірка та захист доповідей, презентацій, перевірка контрольних робіт, виконаних під час проведення контрольних заходів.

Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти денної форми навчання на семінарському занятті становить 3 бали, заочної форми навчання – 10 балів.

Розроблені наступні критерії оцінки знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час проведення семінарських занять при усному, письмовому опитуванні та тестуванні для денної та заочної форми навчання наведено в табл. 4.5.

Шкала оцінювання на семінарських заняттях при усному, письмовому опитуванні та тестуванні для денної та заочної форми навчання

| Усне та письмове опитування | Тестування, <i>відсоток правильних відповідей</i> | Кількість балів <i>денна форма навчання</i> | Кількість балів <i>заочна форма навчання</i> |
|--|--|--|---|
| Дана повна та правильна відповідь | 84 – 100 | 3 | 10 |
| Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності | 67 – 83 | 2,5 | 8 |
| Дано правильна відповідь на половину поставлених запитань | 50 – 66 | 2 | 6 |
| Дана неточна відповідь, здобувач наводить помилкову аргументацію | 33 – 49 | 1,5 | 4 |
| Дана неточна, поверхнева відповідь без аргументації та обґрунтування | 25-32 | 1 | 2 |
| Немає відповіді або дана не правильна відповідь | Менше 25 | 0 | 0 |

Всі семінарські заняття повинні бути відпрацьовані. Невідпрацьовані заняття оцінюються оцінкою незадовільно (нуль балів).

Участь здобувачів вищої освіти у диспуах, рольових іграх оцінюється як усна відповідь на семінарських заняттях за вище запропонованою шкалою.

4.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота є невід’ємною складовою навчальної роботи здобувача вищої освіти, що передбачає: поглиблене вивчення матеріалу курсу; підготовку до поточного та підсумкового контролю знань.

Під час самостійної роботи здобувач вищої освіти повинен користуватись конспектами лекцій, занотованими ним під час лекційних занять; опорним конспектом та презентаціями лекцій, що розміщені в системі Moodle ДПУ, посібниками, науковими статтями, законодавчою та нормативною документацією (веб-посилання на основні законодавчі та нормативні документи з кожної теми розміщені в системі Moodle ДПУ), статистичними матеріалами тощо.

Виконання самостійної роботи може бути у вигляді:

- складання опорних конспектів за питаннями самостійної роботи;
- опрацювання новітніх періодичних, наукових видань;
- збору та аналітичної оцінки статистичних даних;
- підготовки до усного та письмового опитування.

Оцінювання виконання завдань самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять, тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу за темами та виконання завдань контрольних робіт.

4.4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі, кожна з яких оцінюється від 0 до 10 балів для денної форми навчання та від 0 до 30 – для заочної.

Проведення поточних контрольних заходів є обов'язковими для здобувачів. Такі заходи дозволяють здійснити контроль знань здобувачів вищої освіти за певним змістовним модулем (для денної форми навчання) або курсом в цілому (для заочної форми навчання). Неявка здобувача на проміжний контроль оцінюється як 0 балів. У випадку неявки здобувача на контрольний захід з поважних причин (хвороба, транспорт тощо), з дозволу адміністрації ННІ/факультету контрольну роботу виконують під час чергової консультації.

Контрольний захід проводиться у письмовій формі та включає наступні типи завдань:

- теоретичне питання;
- вправи;
- завдання понятійного апарату;
- тестові завдання;
- практичне завдання.

Загальна кількість балів з кожного контрольного заходу формується сумуванням балів за кожен вид робіт в залежності від форми навчання (табл. 4.6-4.11).

Таблиця 4.6

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

| № п/п | Вид завдання | Максимальна кількість балів за виконання | |
|-------|------------------------------|--|-----------------------|
| | | Денна форма навчання | Заочна форма навчання |
| 1. | Теоретичне запитання | 2 | 6 |
| 2. | Вправи | 1 | 3 |
| 3. | Завдання понятійного апарату | 1 | 3 |
| 4. | Тестові завдання | 1 | 3 |
| 5. | Практичне завдання | 5 | 15 |
| | Всього | 10 | 30 |

Таблиця 4.7

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне запитання

| № п/п | Критерії оцінювання | Кількість балів | |
|-------|--|-----------------|------------|
| | | Денна ф/н | Заочна ф/н |
| 1. | Відповідь на запитання дана в повному обсязі. Думки обґрунтовані та узагальнені підсумки. | 2 | 6 |
| 2. | Зміст запитання розкритий, але при цьому допущені незначні помилки і неточності. | 1,5 | 4-5 |
| 3. | Відповідь на теоретичне запитання дана без обґрунтування і висновків, а також у відповідях мають місце помилки і неточності. | 1 | 2-3 |
| 4. | Відповідь на теоретичне запитання дана неправильно, допущені помилки, використовувалася несучасна і неактуальна інформація. | 0,5 | 1 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 5 | У відповіді на теоретичне запитання допущені грубі помилки, при яких губиться суть запитання або відповідь на запитання відсутня взагалі. | 0 | 0 |
|---|---|---|---|

Таблиця 4.8

Критерії оцінювання виконання вправ

| № п/п | Критерії оцінювання | Кількість балів | |
|-------|--|-----------------|------------|
| | | Денна ф/н | Заочна ф/н |
| 1. | Вправа виконана вірно, містить обґрунтування та логічні висновки | 1 | 2 |
| 2. | Вправа виконана вірно є висновки, але допущені незначні неточності в обґрунтуванні | 0,75 | 1,5 |
| 3. | Вправа виконана, але у відповідях допущені грубі помилки, відсутні висновки | 0,5 | 1 |
| 4. | Дані тільки визначення без обґрунтування та висновків | 0,25 | 0,5 |
| 5. | Вправа не виконана | 0 | 0 |

Таблиця 4.9

Критерії оцінювання відповіді на завдання понятійного апарату

| № п/п | Критерії оцінювання | Кількість балів | |
|-------|--|-----------------|------------|
| | | Денна ф/н | Заочна ф/н |
| 1. | Завдання виконане вірно | 1 | 2 |
| 2. | Завдання виконане, але допущені незначні неточності | 0,75 | 1,5 |
| 3. | Завдання виконане, але містить грубі помилки, які призводять до спотворення сутності поняття | 0,5 | 1 |
| 4. | Завдання виконане, але містить подвійне тлумачення (незрозуміле) | 0,25 | 0,5 |
| 5. | Завдання не виконано | 0 | 0 |

Таблиця 4.10

Критерії оцінювання тестових завдань

| № п/п | Критерії оцінювання | Кількість балів | |
|-------|---|-----------------|------------|
| | | Денна ф/н | Заочна ф/н |
| 1. | Всі тестові завдання виконані вірно (відсоток правильних відповідей 84 - 100) | 1 | 2 |
| 2. | Виконані тестові завдання (відсоток правильних відповідей 67 - 83) | 0,75 | 1,5 |
| 3. | Виконані тестові завдання (відсоток правильних відповідей 50 - 66) | 0,5 | 1 |
| 4. | Виконані тестові завдання (відсоток правильних відповідей 33 - 49) | 0,25 | 0,5 |
| 5. | Виконані тестові завдання (відсоток правильних відповідей менше 33%) | 0 | 0 |

Критерії оцінювання практичного завдання

| № п/п | Критерії оцінювання | Кількість балів | |
|-------|--|-----------------|------------|
| | | Денна ф/н | Заочна ф/н |
| 1. | Завдання виконане вірно | 5 | 13-15 |
| 2. | Завдання виконане, але допущені незначні неточності | 4 | 9-12 |
| 3. | Завдання виконане, але містить грубі помилки, які призводять до неправильної відповіді | 2 | 5-8 |
| 4. | Завдання виконане невірно | 1 | 1-4 |
| 5. | Завдання не виконано | 0 | 0 |

4.5. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ РОБОТИ**Критерії оцінювання****Кількість балів**

Матеріал реферату (доповіді) точно відповідає обраній темі, містить важливу інформацію, статистичні дані, приклади; презентація має чітку, логічно вибудовану структуру; презентація містить достатню кількість графічного та табличного матеріалу; оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні; презентація виглядає візуально привабливо, має чітку будову, текст на слайдах легко сприймаються; презентація має гармонійне поєднання дизайну та змісту.

10

Матеріал реферату (доповіді) точно відповідає обраній темі та розкриває її, містить важливу інформацію, проте відсутні статистичні дані та приклади; презентація має чітку, логічно вибудовану структуру; при цьому в презентації відсутній графічний та табличний матеріал; презентація виглядає візуально привабливо.

8

Матеріал реферату (доповіді) загалом відповідає обраній темі і є досить інформативним; в презентації прослідковується певна структура в розміщенні інформації; графіки та таблиці представлені в презентації не є інформативними, вони не доповнюють змісту презентації; інформаційні джерела не повністю представлені або не всі правильно оформлені; оформлення та дизайн презентації не суперечить загальному змісту проекту

6

Матеріал реферату (доповіді) загалом відповідає обраній темі і є досить інформативним; проте відсутня чітка логічна структура подання інформації та відображення її в презентації; в презентації відсутні графіки та таблиці; всі інформаційні джерела оформлені з помилками; оформлення та дизайн презентації не відповідає загальному змісту доповіді

4

Розміщений матеріал містить близький за темою матеріал, який не несе важливої інформативної функції; в презентації важко вловити структуру подання інформації; графіки і таблиці в презентації відсутні; відсутні посилання на використані інформаційні джерела; презентація має незадовільний естетичний вигляд (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); дизайн презентації зовсім не відповідає тематиці або йде всупереч загальному змісту.

2

Матеріал реферату (доповіді, презентації) відсутній

0

4.6. СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ (ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК) (для денної та заочної форми навчання)

Диференційований залік проводиться у письмовій формі. Завдання залікової роботи містить наступні завдання:

- теоретичне питання (2 завдання);
- завдання на визначення понятійного апарату (5 завдань);
- комплексне тестове завдання (10 завдань);
- практичне завдання (2 завдання).

Оцінювання залікової роботи здійснюється за 50 бальною шкалою. Розроблені наступні критерії оцінювання знань здобувачів денної та заочної форми навчання при виконанні залікового завдання у письмовій формі (табл. 4.13).

Таблиця 4.13

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні залікового завдання у письмовій формі

| Завдання | Виконання | Кількість балів за одне завдання | Загальна кількість балів за завдання |
|--|--|---|---|
| Теоретичні питання (2 завдання) | Дана повна та правильна відповідь, зроблені висновки | 5 | 10 |
| | Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності | 4 | 8 |
| | Відповідь є неповною, містить помилки | 3 | 6 |
| | Відповідь є поверхневою, містить помилки | 2 | 4 |
| | Відповідь є поверхневою з великою кількістю помилок | 1 | 2 |
| | Правильна відповідь відсутня | 0 | 0 |
| Завдання на знання понятійного апарату (5 завдань) | Дана правильна відповідь | 2 | 10 |
| | Дана правильна відповідь яка може бути або неповною або містити деякі неточності | 1 | 5 |
| | Немає відповіді або дана не правильна відповідь | 0 | 0 |
| Виконання комплексного тестового завдання (10 тестових завдань) | Дана правильна відповідь | 1 | 10 |
| | Правильна відповідь відсутня/відповідь відсутня | - | 0 |
| Виконання практичного | Завдання вирішено вірно, містить пояснення та логічні висновки | 10 | 20 |

| | | | |
|------------------------------|---|-----|----|
| завдання (2 завдання) | Завдання вирішено правильно, але на деяких етапах вирішення допущені незначні помилки, є висновки | 7,5 | 15 |
| | Завдання вирішено, але містить грубі помилки, відсутні висновки | 5 | 10 |
| | Записано тільки методику, загальні підходи до вирішення | 2,5 | 5 |
| | Завдання не виконано | 0 | 0 |

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС за залік здійснюється на основі табл. 4.14.

Таблиця 4.14

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС

| Сума балів за 100-бальною шкалою | Оцінка в ЄКТС | Значення оцінки ЄКТС | Рівень компетентності | Оцінка за національною шкалою |
|----------------------------------|---------------|--|---|-------------------------------|
| 40-50 | A | відмінно | Високий (творчий) | відмінно |
| 40-44 | B | дуже добре | Достатній (конструктивно - варіативний) | добре |
| 35-39 | C | добре | | |
| 30-34 | D | задовільно | Середній (репродуктивний) | задовільно |
| 25-29 | E | достатньо | | |
| 17-24 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю | Низький (рецептивно-продуктивний) | незадовільно |
| 0-16 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту | | |

Результат складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вноситься в відомість обліку успішності здобувача для підрахунку загальної оцінки з дисципліни у вигляді отриманих балів за виконану екзаменаційну роботу.

4.7. ПІДСУМКОВА ОЦІНКА З КУРСУ

Підсумкова оцінка виставляється на основі сумарної кількості балів, яку здобувач отримав протягом поточного навчання та на диференційованому заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в наступному порядку (табл. 4.15).

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

| Сума балів за 100-бальною шкалою | Оцінка в ЄКТС | Значення оцінки ЄКТС | Критерії оцінювання | Рівень компетентності | Підсумкова оцінка за національною шкалою |
|----------------------------------|---------------|--|--|---|--|
| 90-100 | A | відмінно | Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили | Високий (творчий) | відмінно |
| 80-89 | B | дуже добре | Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна | Достатній (конструктивно - варіативний) | добре |
| 70-79 | C | добре | Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок | | |
| 60-69 | D | задовільно | Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих | Середній (репродуктивний) | задовільно |
| 50-59 | E | достатньо | Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні | | |
| 35-49 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю | Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу | Низький (рецептивно-продуктивний) | незадовільно |
| 0-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту | Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів | | |

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання з навчальної дисципліни.

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- диференційований залік;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати;
- розрахункові роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є модульна контрольна робота за окремою частиною навчальної дисципліни (модулем). Формою підсумкового контролю знань здобувачів є підсумковий модульний контроль або диференційований залік, який передбачає оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма темами.

Перелік питань для модульного контролю

1. Еволюція економічної думки.
2. Секрети економічного успіху країни.
3. Ідеї Адама Сміта і Кейнсіанська революція.
4. Нова ера розвитку економіки (погляди М. Фрідмана)
5. Із психології в економіку.
6. Глобальна перебудова у Сінгапурі.
7. Чилі. Воєнна диктатура і економічна свобода.
8. Після воєнна Німеччина.
9. Польща. Від шоку до розвитку.
10. Сутність банківської справи.
11. Сутність грошей і кредиту. Чому в Україні високі процентні ставки.
12. Рівняння Фішера.
13. Міжнародна торгівля і валютні курси.
14. Платіжний баланс країни.
15. Податкова система і бюджет країни.
16. Валовий внутрішній продукт (ВВП), його сутність і потреба в ньому.
17. Природа економічних криз.
18. Ознаки ефективного суспільства.
19. Постіндустріальна економіка XXI віку.
20. Фірма та її сутність (неокласична, інституціональна і біхевіористська теорії).
21. Облік фінансової інформації підприємства.
22. Активи і зобов'язання підприємства.
23. Прибуток і потік грошових активів.
24. Фінансова звітність підприємства.
25. Аудит фінансової звітності.
26. Сутність доходів, витрат і заощаджень людини.
27. Сімейний бюджет та управління ним.
28. Збереження: депозити, цінні папери, нерухомість, недержавні пенсійні фонди.
29. Принципи персональних фінансів.
30. Кредит, та відношення до нього.
31. Вплив макроекономічної інформації на особисті фінансові рішення.
32. Впевненість у майбутньому.

Перелік запитань з дисципліни

1. Активи – можливості до економічного успіху.
2. Власний капітал та його особливості.
3. Зобов'язання – позиковий капітал.

4. Фінансовий баланс та його сутність.
5. Фінансова звітність – господарська діяльність підприємства.
6. Еволюція економічної думки.
7. Секрети економічного успіху країни.
8. Ідеї Адама Сміта і Кейнсіанська революція.
9. Нова ера розвитку економіки (погляди М. Фрідмана)
10. Із психології в економіку.
11. Глобальна перебудова у Сінгапурі.
12. Чилі. Воєнна диктатура і економічна свобода.
13. Після воєнна Німеччина.
14. Польща. Від шоку до розвитку.
15. Сутність банківської справи.
16. Сутність грошей і кредиту. Чому в Україні високі процентні ставки.
17. Рівняння Фішера.
18. Міжнародна торгівля і валютні курси.
19. Платіжний баланс країни.
20. Податкова система і бюджет країни.
21. Валовий внутрішній продукт (ВВП), його сутність і потреба в ньому.
22. Природа економічних криз.
23. Ознаки ефективного суспільства.
24. Постіндустріальна економіка XXI віку.
25. Фірма та її сутність (неокласична, інституціональна і біхевіористська теорія).
26. Облік фінансової інформації підприємства.
27. Активи і зобов'язання підприємства.
28. Прибуток і потік грошових активів.
29. Фінансова звітність підприємства.
30. Аудит фінансової звітності.
31. Сутність доходів, витрат і заощаджень людини.
32. Сімейний бюджет та управління ним.
33. Збереження: депозити, цінні папери, нерухомість, недержавні пенсійні фонди.
34. Принципи персональних фінансів.
35. Кредит, та відношення до нього.
36. Вплив макроекономічної інформації на особисті фінансові рішення.
37. Впевненість у майбутньому.
38. Історичний розвиток підприємництва.
39. Підприємництво і бізнес.
40. Система бізнесу та її елементи.
41. Відкриття свого діла.
42. Бізнес-план для нового проекту.
43. Стартап – ефективно працююча бізнес-модель.
44. Рентабельність бізнесу.
45. Точка беззбитковості.
46. Кредитування бізнесу.
47. Оподаткування бізнесу.
48. Вартість бізнесу.
49. Банк – це кровоносна система економіки.
50. Гроші – це продукт економічного розвитку

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7.1. Основна:

1. Варналій З. С., Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Білик Р. Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Чернівці. Технодрук. 2019. 264 с.
2. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська. К.: Центр учбової літератури, 2013. 368
3. Дмитрієв І. А. Економіка і бізнес: навчальний посібник / І. А. Дмитрієв, Я. С. Левченко, І. Ю. Шевченко. Х.: ФОП Бровін О. В., 2018. 316с.
4. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021.316 с.
5. Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С. М. та ін. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / М.І. Зубок, В.С. Рубцов, С.М. Яременко та ін. К., 2012. 226 с.
6. Ковалев А.И., Карпов В.А., Осипова М.М. / Ковалев А.И., Карпов В.А., Осипова М.М., Синятинский С.А., Каражия Э.А. Путеводитель начинающего предпринимателя. Одесса: 2012. 100 с.
7. Кучеренко В.Р., Квач Я.П., Осипова М.М., Доброва Н.В. Основи бізнесу. Практичний курс. Збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань // Навчальний посібник рекомендований МОН. Київ:, Центр учбової літератури, 2010. 190 с.
8. Мельников А.М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. / за заг. Ред. А.М. Мельникова Мельников А.М., А. Коваленко, Н.Б. Пундяк. К.: Центр учбової літератури, 2013. 200 с.
9. Основи економічних знань. За ред. акад. НАПН України А.Ф. Павленка; чл.-кор. НАН України В.С. Савчука; Авт. колектив: Савчук В.С., Зайцев Ю.К. та інші. Базовий підручник Міністерства освіти України. Харків, «ФОЛІО», 2014. 762 с
10. Садиков М.А. Основи бізнесу та підприємництва: навч. посіб. / М.А. Садиков. Х.: вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2008. 150 с.

7.2. Допоміжна:

1. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 612 с.
2. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво: навч. пос. Київ: Кондор-видавництво, 2017. 112 с.
3. Должанський І.З. Бізнес – план: технологія розробки: Навчальний посібник. ЦУЛ, 2009.384с.
4. Македон В.В. Бізнес-планування: навчальний посібник. ЦУЛ, 2009. 236с.
5. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. Основи підприємницької діяльності: посібник / С.В. Мочерний, О.А. Устенко, С.І.Чеботар. К.: Академія, 2001. 280 с
6. Підприємництво в Україні: історико-інституційний аналіз: монографія / [В. В. Небрат, Н. А. Супрун та ін.]; за ред. д.е.н. В. В. Нетреб; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. дані. К., 2019. 532с.
7. Практичний курс бізнесу//Навчальний посібник (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань). В.Р. Кучеренко, В.П. Марущак, Н.В. Доброва, М.М. Осипова. Одеса, Пальміра, 2009р.-184 с. 23.Турченко М.О. Маркетинг: підручник. Знання, 2011.318с.
8. Проблеми і перспективи розвитку малого і середнього бізнесу: монографія / за ред. д.е.н., професора С. Д. Лучик, Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Чернівці: Технодрук, 2021. 400с.
9. Промисловість України перед викликами майбутнього: у пошуку відповідей та рішень:

колективна монографія / за ред. д.е.н. Л. В. Дейнеко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 346с.

10. Формування «розумної спеціалізації» в економіці України: колективна монографія / [Єгоров І. Ю., Бажал Ю. М., Хаустов В. К., Черненко С. М. та ін.]; за ред.: чл.-кор. НАНУ І. Ю. Єгорова; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2020. 278с.

7.3. Інформаційні ресурси Інтернеті:

1. «Баланс» – всеукраїнський бухгалтерський щотижневик. URL: www.balance.ua (дата звернення: 25.08.2022).
2. Nikon Sustainability Report 2017. Р. 54–56. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nikon.com/about/sustainability/labor/hr-management.pdf> (дата звернення: 22.08.2022).
3. Дороговказ в світі економіки-фінансів. URL: <http://www.prostobiz.ua> (дата звернення: 26.08.2022).
4. Найкращі бізнес-ідеї 2022 для початку бізнесу в Україні. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/articles/najkrashi-biznes-ideyi-2022-dlya-pochatku-biznesu-v-ukrayini> (дата звернення: 28.08.2022).
5. Офіційна сторінка Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua – офіційні курси валют, політика держави у фінансовому секторі економіки (дата звернення: 22.08.2022)
6. Офіційне видання державної фіскальної служби України журнал «Вісник». URL: www.visnuk.com.ua (дата звернення: 26.08.2022)
7. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2022)
8. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua> – нормативні документи, які регламентують сучасний бізнес в Україні (дата звернення: 22.08.2022)
9. Портал підприємців України. URL: www.chp.com.ua (дата звернення: 28.08.2022)\$
10. Франчайзинг в Україні. URL: <http://franchise.ua> (дата звернення: 26.08.2022).

7.4. Міжнародні видання:

1. Managerial Economics [Text] /William F. Samuelson, Stephen G. Marks. 7 th ed. 751 p..
2. Dahlke A. Business Succession Planning For Dummies [Text] / A. Dahlke. Wiley, 2012. 264 p
3. Jiménez-Jiménez D. Studying the effect of HRM practices on the knowledge management process / D. Jiménez-Jiménez, R. Sanz-Valle // Personnel review. 2013. № 42:1. p. 28–49.